

فهرست مطالب

مقدمه چاپ اول	۱۵
مقدمه چاپ دوم	۱۷
مقدمه چاپ هفتم	۱۸
فصل اول: مفهوم، کارکرد و ویژگی‌های اسناد تجاری به معنای خاص و اصول	
حاکم بر آنها	۲۱
مقدمه و طرح بحث	۲۳
گفتار اول: مفهوم سند تجاری و مصادیق آن	۲۴
الف) مفهوم سند و اقسام آن	۲۴
۱. تعریف سند	۲۴
۲. اقسام سند	۲۵
ب) مفهوم «سند تجاری» و اقسام آن	۲۶
۱. سند تجاری در ادبیات قانونی	۲۶
۲. سند تجاری در مفهوم عام	۲۷
۳. سند تجاری در مفهوم خاص	۲۹
۴. مصادیق سند تجاری در مفهوم خاص	۳۰
۱-۴. تعریف برات	۳۱
۲-۴. تعریف سفته	۳۳
۳-۴. تعریف چک	۳۴
گفتار دوم: فواید و کارکردهای اقتصادی اسناد تجاری به معنای خاص و مقایسه آن	
با پول	۳۷
الف) فواید و کارکردهای اقتصادی اسناد تجاری	۳۷
ب) مقایسه سند تجاری به معنای خاص با پول (تمایز کارکردی و ماهوی آن دو)	۳۹
گفتار سوم: ویژگی‌های حقوقی اسناد تجاری (به معنای خاص)	۴۴
الف) موضوع سند تجاری	۴۴
ب) وصف شکلی سند تجاری و تشریفات بودن اعمال حقوقی مندرج در آن	۴۴
ج) مهلت ها و مواعد خاص اسناد تجاری	۴۵

۶ □ حقوق تجارت (جلد سوم: اسناد تجاری)

- د) قابلیت نقل و انتقال اسناد تجاری ۴۵
- ه) برخورداری از برخی مزایای قانونی خاص ۴۹
- گفتار چهارم: اصول حاکم بر اسناد تجاری ۵۸
- الف) اصل استقلال امضاها ۵۸
- ب) وصف تجریدی اسناد تجاری یا «استقلال تعهد ناشی از سند تجاری» ۵۹
- ج) اصل یا قاعده قابل استناد نبودن ایرادات و دفاعیات مربوط به روابط پیشین در برابر دارنده با حسن نیت سند تجاری ۶۲
۱. بیان قاعده ۶۲
۲. موارد خارج از شمول اصل قابل استناد نبودن ایرادات و دفاعیات مربوط به روابط پیشین ۶۵
- ۱-۲. سوء نیت دارنده ۶۵
- ۲-۲. عیوب شکلی و ماهوی سند تجاری ۶۶
- ۳-۲. دفاعیات مربوط به روابط شخصی و مستقیم ۶۸
- د) اصل بقای رابطه حقوقی اصلی (منشاء صدور سند) ۶۹
- فصل دوم: برات** ۷۳
- مقدمه و طرح بحث ۷۵
- گفتار اول: صدور برات ۷۶
- الف) ماهیت حقوقی صدور ۷۶
- ب) شرایط صدور برات ۷۹
۱. شرایط ماهوی ۷۹
- ۱-۱. صدور سند تجاری به نمایندگی از شخص حقیقی یا حقوقی ۸۰
- ۲-۱. اختیارات مدیران شرکت تجاری در صدور سند تجاری ۸۲
- ۳-۱. عدم تصریح به نمایندگی در صدور سند تجاری ۸۳
- ۲- شرایط شکلی صدور برات ۸۵
- ۱-۲. امضاء یا مهر برات دهنده ۸۶
- ۲-۲. قید کلمه برات ۸۸
- ۳-۲. تاریخ تحریر برات ۸۹
- ۴-۲. اسم شخص تأدیه کننده ۹۰
- ۵-۲. تعیین مبلغ برات ۹۲

فهرست مطالب □ ۷

- ۶-۲ ذکر تاریخ تأدیه وجه برات ۹۵
- ۷-۲ تعیین مکان تأدیه وجه برات ۹۵
- ۸-۲ اسم شخصی که برات در وجه یا حواله کرد او پرداخت می‌شود ۹۶
- ۹-۲ تصریح به این که نسخه اول یا دوم یا سوم یا چهارم الی آخر است ۹۶
- ۳- شروط اختیاری برات ۱۰۱
- ۱-۳. قاعده کلی ۱۰۱
- ۲-۳. شرط عدم مسئولیت امضا کننده برات ۱۰۲
- ۳-۳. شروطی که پرداخت سند تجاری را مشروط می‌سازد ۱۰۲
- ج) ضمانت اجرای عدم رعایت شرایط اساسی برات ۱۰۶
- گفتار دوم : قبول و نکول برات ۱۰۸
- الف) قبول برات ۱۰۸
۱. تعریف و ماهیت حقوقی قبول ۱۰۸
- ۱-۱. تعریف قبول ۱۰۸
- ۲-۱. ماهیت حقوقی قبول ۱۰۸
۲. آثار قبولی برات ۱۰۹
۳. ارائه به منظور قبول برات ۱۱۱
- ۱-۳. لزوم یا عدم لزوم ارائه برات برای اخذ قبولی براتگیر ۱۱۱
- ۲-۳. زمان و مهلت ارائه برات برای اخذ قبولی ۱۱۲
۴. شرایط قبولی ۱۱۳
- ب) نکول برات ۱۱۶
۱. مفهوم نکول ۱۱۶
۲. مصادیق نکول ۱۱۶
۳. آثار نکول ۱۱۸
۴. مهلت اعتراض نکول ۱۱۹
۵. اثر عدم تأدیه یک برات بر برات دیگری که همان براتگیر قبول کرده است
(فرض ماده ۲۳۸) ۱۲۰
- ج) قبولی شخص ثالث ۱۲۰
۱. مفهوم و آثار قبولی ثالث ۱۲۰
۲. شرایط قبولی ثالث ۱۲۱

۳. اثر قبولی ثالث بر حق رجوع دارنده برات نکول شده (نقد و بررسی ماده
 ۱۲۲ ۲۴۰ق.ت)
۴. قبول برات نکول شده توسط براتگیر ۱۲۲
- گفتار سوم: ظهرنویسی برات ۱۲۴
- الف) مفهوم و اقسام ظهرنویسی ۱۲۴
- ب) شرایط ظهرنویسی ۱۲۴
- ج) اقسام ظهرنویسی و آثار آن ۱۲۷
۱. ظهرنویسی به منظور انتقال ۱۲۷
۲. ظهرنویسی به منظور وکالت ۱۲۹
۳. ظهرنویسی به عنوان وثیقه ۱۳۱
- گفتار چهارم: ضمانت در برات و سایر اسناد تجاری ۱۳۴
- الف) مفهوم یا ماهیت ضمانت در اسناد تجاری ۱۳۴
- ب) شرایط ضمانت در اسناد تجاری ۱۳۶
- ج) آثار ضمانت در سند تجاری ۱۳۷
۱. تعهد و مسئولیت ضامن ۱۳۷
۲. حق رجوع ضامن ۱۳۹
- د) توصیف حقوقی امضای ظهر سند تجاری ۱۴۱
- گفتار پنجم: مسئولین برات و حدود مسئولیت آنها ۱۴۴
- الف) قاعده کلی ۱۴۴
- ب) مسئولیت برات دهنده ۱۴۴
- ج) مسئولیت ظهرنویس ۱۴۵
- د) مسئولیت براتگیر ۱۴۶
- ه) مسئولیت ضامن ۱۴۷
- و) سایر قواعد ناظر بر مسئولیت در برات ۱۴۷
۱. لزوم تسلیم برات و سایر مدارک مرتبط به پرداخت کننده ۱۴۷
۲. حدود مسئولیت امضاکنندگان سند تجاری ۱۴۸
۳. ورشکستگی چند نفر از مسئولین برات ۱۴۹
۴. فرض دارنده شدن یکی از مسئولین سند تجاری ۱۵۲
- گفتار ششم: پرداخت برات ۱۵۴

۱۵۴	الف) پرداخت کننده برات
۱۵۴	ب) زمان پرداخت برات
۱۵۵	ج) اعطای مهلت پرداخت
۱۵۶	د) پرداخت در برابر ارائه و تسلیم برات
۱۵۶	ه) آثار پرداخت برات
۱۵۸	و) پرداخت جزئی
۱۵۹	ز) پول مورد پرداخت
۱۶۰	ح) پرداخت برات توسط شخص ثالث
۱۶۰	۱. مفهوم پرداخت کننده ثالث
۱۶۱	۲. زمان مداخله ثالث
۱۶۱	۳. شرایط یا تشریفات قانونی پرداخت برات توسط شخص ثالث
۱۶۲	۴. آثار پرداخت برات توسط ثالث
۱۶۴	ط) پرداخت برات گم شده
۱۶۸	گفتار هفتم: حقوق و وظایف دارنده برات
	الف) ارائه برات به براتگیر جهت اخذ قبولی و انجام تشریفات قانونی در صورت
۱۶۸	عدم قبولی برات
۱۶۹	ب) ارائه سند و مطالبه وجه آن در روز وعده
۱۷۲	ج) اعتراض عدم تأدیه و انجام تشریفات قانونی و اخوانت
۱۷۲	۱. ترتیبات قانونی اعتراض
۱۷۳	۲. مهلت اعتراض
۱۷۳	۳. عدم تأثیر فوت و ورشکستگی براتگیر
۱۷۴	۴. موارد معافیت دارنده از اخوانت
۱۷۵	۵. ضمانت اجرای عدم اخوانت
۱۷۵	۶. ارسال اطلاعنامه عدم تأدیه برات برای ظهرنویس(ها)
۱۷۶	د) اقامه دعوی علیه مسئولین برات ظرف مهلت‌های مقرر
۱۷۶	۱. شرایط و مواعد اقامه دعوی علیه ظهرنویس‌های برات
۱۷۸	۲. شرایط و مواعد اقامه دعوی علیه برات دهنده
۱۷۹	۳. شرایط و مهلت اقامه دعوی علیه براتگیر یا قبول کننده برات
۱۸۰	۴. شرایط اقامه دعوی علیه ضامن(ها)

- گفتار هشتم: برات رجوعی ۱۸۱
- الف) تعریف برات رجوعی ۱۸۱
- ب) شرایط برات رجوعی ۱۸۱
- گفتار نهم: قانون حاکم بر اسناد تجاری ۱۸۳
- الف) قانون حاکم بر صدور برات ۱۸۳
- ب) قانون حاکم بر آثار برات (تعهدات بعد از صدور) ۱۸۴
- ج) قانون حاکم بر طرقِ اِعمالِ حقوق ناشی از برات ۱۸۴
- فصل سوم: سفته** ۱۸۵
- مقدمه و طرح بحث ۱۸۷
- گفتار اول: شرایط سفته ۱۸۸
- الف) امضاء یا مهر صادرکننده ۱۸۸
- ب) تاریخ سفته (تاریخ صدور سفته) ۱۸۹
- ج) مبلغی که باید تأدیه شود ۱۹۰
- د) گیرنده وجه ۱۹۱
- ه) تاریخ پرداخت ۱۹۱
- و) سایر مندرجات سفته ۱۹۱
- ز) ضمانت اجرای شرایط اساسی سفته ۱۹۲
- گفتار دوم: خصیصه تجاری سفته ۱۹۳
- الف) اختلاف دیدگاهها ۱۹۳
- ب) ثمره عملی بحث ۱۹۴
- گفتار سوم: حقوق و وظایف دارنده سفته ۱۹۶
- الف) ارائه سفته و مطالبه وجه آن در سر وعده ۱۹۷
۱. مطالبه سفته و وعده دار ۱۹۷
۲. مطالبه سفته عندالمطالبه ۱۹۸
- ب) اعتراض عدم تأدیه یا واخواست در صورت عدم پرداخت سفته ۲۰۰
- ج) رجوع به مسئولین سفته و اقامه دعوی علیه آنها ۲۰۲
۱. شرایط اقامه دعوی دارنده سفته علیه ظهرنویسان ۲۰۲
۲. شرایط اقامه دعوی ظهرنویس بر ید سابق خود ۲۰۳
۳. شرایط اقامه دعوی علیه متعهد و صادرکننده سفته ۲۰۴

۲۰۴	۴. شرایط اقامه دعوی علیه ضامن سفته
۲۰۷	فصل چهارم: چک
۲۰۹	مقدمه و طرح بحث
۲۱۱	گفتار اول: انواع چک
۲۱۱	الف) چک عادی
۲۱۳	ب) چک تایید شده
۲۱۴	۱. ماهیت تایید بانک
۲۱۴	۲. آثار تایید بانک
۲۱۵	ج) چک تضمین شده
۲۱۶	د) چک مسافرتی
۲۱۶	ه) سایر اقسام چک
۲۱۶	۱. چک تضمین شده بانک ملی
۲۱۶	۲. ایران چک
۲۱۷	۳. چک بسته
۲۱۸	۴. چک تهاتری یا واریز به حساب
۲۱۹	گفتار دوم: شرایط اساسی چک براساس قانون تجارت
۲۱۹	الف) تعیین مبلغ
۲۲۰	ب) تعیین محال علیه
۲۲۰	ج) قید محل صدور چک و فواید آن
۲۲۰	۱. تعیین قانون حاکم بر صدور چک
۲۲۱	۲. تعیین مواعد مطالبه چک
۲۲۱	۳. تعیین دادگاه صلاحیت دار
۲۲۳	د) قید تاریخ صدور چک
۲۲۴	ه) امضای صادرکننده
۲۲۷	و) نام گیرنده
۲۲۸	ز) پرداخت وجه چک نباید وعده داشته باشد
۲۳۵	ک) سایر شرایط چک
۲۳۷	ل) محل چک
۲۳۸	۱. ضرورت وجود محل چک

- ۲۳۹ ۲. حقوق دارندهٔ چک نسبت به محل آن
- ۲۴۲ گفتار سوم: الزامات و ترتیبات صدور و انتقال چک در قانون اصلاحی صدور چک
- ۲۴۳ الف) الزامات و ترتیبات صدور چک در قانون اصلاحی صدور چک
- ۲۴۶ ب) الزامات و ترتیبات انتقال چک در قانون اصلاحی صدور چک
- ۲۴۷ ۱. ثبت انتقال چک در سامانه صیاد جایگزین پشت نویسی چک
- ۲۴۹ ۲. فاقد اعتبار بودن پشت نویسی چک بدون درج در سامانه
- ۲۵۰ ۳. انتقال چک پس از گذشتن مهلت مطالبه یا پس از برگشت چک
- ۲۵۱ ۴. شرط عدم انتقال چک و آثار آن
- ۲۵۳ گفتار چهارم: جریان قواعد برات در مورد چک
- ۲۵۳ الف) جریان قاعده مسئولیت تضامنی در چک
- ۲۵۶ ب) اعتراض عدم تأدیه و گواهی عدم پرداخت چک
- ۲۵۸ ج) مفقود شدن چک
- ۲۶۰ گفتار پنجم: مطالبه و پرداخت چک
- ۲۶۰ الف) مطالبه چک
- ۲۶۰ ۱. زمان ارائه و مطالبه چک
- ۲۶۸ ۲. مطالبه پیش از موعد وجه چک
- ۲۶۸ ۱-۲. فوت صادرکننده
- ۲۷۱ ۲-۲. ورشکستگی صادرکننده
- ۲۷۲ ب) پرداخت چک
- ۲۷۲ ۱. تکلیف یا عدم تکلیف بانک محال علیه در پرداخت وجه چک
- ۲۷۲ ۱-۱. فرض ناکافی بودن موجودی حساب صادرکننده
- ۲۷۳ ۲-۱. فرض کافی بودن موجودی حساب صادرکننده
- ۲۷۴ ۲. ضوابط پرداخت چک
- ۲۷۵ ۱-۲. مطابقت امضای صادرکننده
- ۲۷۵ ۲-۲. احراز و شناسایی هویت دارندهٔ چک
- ۲۷۶ ۳-۲. دریافت اصل چک و دریافت رسید از گیرنده چک
- ۲۷۶ ۴-۲. تکلیف بانک در مورد جعل و تقلب در چک
- ۲۷۷ ۵-۲. عدم ترتیب اثر به شروط پرداخت چک
- ۲۷۷ ۶-۲. دستور عدم پرداخت چک

۷-۲. مواردی که بانک باید از پرداخت وجه چک خودداری و گواهی عدم پرداخت صادر کند	۲۷۸
گفتار ششم: ضمانت اجراهای قانونی صدور چک پرداخت نشدنی	۲۷۹
الف) ضمانت اجراهای حقوقی صدور چک پرداخت نشدنی	۲۷۹
۱. درخواست صدور اجرائیه ثبتی و توقیف و فروش اموال صادرکننده چک	۲۷۹
۲. درخواست صدور اجرائیه از دادگاه صالح و توقیف و فروش اموال صادرکننده	
و صاحب حساب	۲۸۱
۳. اقامه دعوی حقوقی علیه هر یک از مسئولین چک	۲۸۲
۳-۱. شرایط و مهلت‌های اقامه دعوی علیه ظهرنویس چک	۲۸۳
۳-۲. اقامه دعوی علیه صادرکننده چک	۲۸۶
۳-۳. اقامه دعوی علیه ضامن(ها)	۲۸۹
۳-۴. اقامه دعوی علیه صاحب حساب و صادرکننده‌ای که چک را به نمایندگی صادر کرده است	۲۹۱
۳-۵. اقامه دعوی علیه صادرکنندگان متعدد	۲۹۲
ب) ضمانت اجرای کیفری صدور چک پرداخت نشدنی	۲۹۴
۱. مواردی که چک جنبه کیفری دارد	۲۹۴
۲. مجازات صدور چک پرداخت نشدنی	۲۹۵
۳. مواردی که چک قابل تعقیب کیفری نیست	۲۹۵
۴. شاکی و مشتکی عنه جرم صدور چک پرداخت نشدنی	۲۹۶
۵. موارد موقوفی تعقیب کیفری صادرکننده چک	۲۹۷
ج) ضمانت اجراهای انضباطی (محدودیت‌ها و محرومیت‌های قانونی صدور چک پرداخت نشدنی)	۲۹۸
گفتار هفتم: تبعات حقوقی جعل امضا در چک و سایر اسناد تجاری	۳۰۱
الف) جعل امضای صادرکننده	۳۰۱
ب) جعل امضای انتقال دهنده یا ظهرنویس سند تجاری	۳۰۲
۱. رویکرد رومی - ژرمنی	۳۰۳
۲. رویکرد کامن لایی	۳۰۴
۳. حقوق موضوعه ایران	۳۰۶

۳۰۹.....	فصل پنجم: اسناد در وجه حامل و قبض انبار عمومی
۳۱۱.....	مقدمه و طرح بحث
۳۱۲.....	گفتار اول: اسناد در وجه حامل
۳۱۲.....	الف) تعریف اسناد در وجه حامل
۳۱۳.....	ب) مصادیق اسناد در وجه حامل
۳۱۴.....	ج) رژیم حقوقی اسناد در وجه حامل
۳۱۵.....	د) گم شدن اسناد در وجه حامل
	۱. گم شدن اسناد در وجه حامل دارای کوپن یا ضمیمه یا مستلزم پرداخت
۳۱۵.....	سود مستمر
۳۱۷.....	۲. گم شدن سایر اسناد در وجه حامل
۳۱۹.....	گفتار دوم: قبض انبار عمومی
۳۱۹.....	الف) پیشینه
۳۲۰.....	ب) مفهوم و ماهیت قبض انبار عمومی
۳۲۲.....	ج) ظهنویسی و انتقال قبض انبار عمومی
۳۲۵.....	د) گم شدن قبض انبار عمومی
۳۲۷.....	ضمایم
۳۳۳.....	منابع و مأخذ
۳۳۳.....	الف) منابع فارسی و عربی
۳۳۵.....	ب) منابع انگلیسی و فرانسوی